

SZEGEDI ÜNNEPI HETEK

I. Országos Táblaképfestészeti Biennále. Kiállítás a Móra Ferenc Múzeum Horváth Mihály utcai Képtárában, és az Ifjúsági Házban.

Féner Tamás Balázs Béla-díjas fotóművész és Kürti Mihály fotókiállítása a Bartók Béla Művelődési Központban, szeptember 4-ig.

Geszler Mária, Szalai László, Zavadzky Éva keramikuskok kiállítása a Gulácsy-teremben, augusztus 13-ig.

A Szegedi Nyomdának, országos versenyen kiváló minősítést nyert kiadványaiból kiállítás a Technika Házában, augusztus 12-ig.

Váró Márton szobrászművész alkotásai a Móra Ferenc Múzeum Kupolagalériájában, augusztus 20-ig.

Vankóné Dudás Juli népművész kiállítása a Juhász Gyula Művelődési Központban, augusztus 20-ig.

A Móra Ferenc Múzeum állandó kiállításai: **Ember és környezete; Ripp-Rónai József** alkotásai; **Lucs-képgyűjtemény; Hunok, avarok, magyarok; Budapest György-szoba; Csongrád megyei paraszttáborok és -viseletek; Csongrád megye győgszerészetének múltjából.**

Szeged múltja, jelene, jövője — város történeti kiállítás a Várkertben.

Ifj. Lele József néprajzi gyűjteménye, Szeged-Tápé, Vártó út 4.

Klasszikus vagy modern?

A Kirov Balett második szegedi Giselle előadásának főszereplői: *Galina Mezenceva* és *Konsztantyin Zaklinszkij*. Mindketten az OSZSZK állami díjasai, Mezenceva több nemzetközi táncverseny győztese.

A Pesttől Szegedig tartó buszozás, a szállodai elhelyezkedés, a csomagcipelés után holtfáradtak, mégis készségesen, gyakorlatlan válasznak. A kimerültségtől sápadt balerina erőltlenül tiltakozik ugyan, legalább megfésülködne, mielőtt fényképezzük, aztán elneveti magát, ránk hagyja, *ám legyen, úgyis az a lényeg, milyen vagyok a színpadon*. S máris sorol néhány szerepeiből, *valamennyit úgysem tudja leírni, az újságokban mindig kevés a hely.*

Hát igen. A legendás híró leningrádi klasszika darabjait említi, csodálatos főszerepeket, olyanokat, amelyekről álmodnak a balerinák a világ minden táján. *Hattyúk tava, Rómeó és Júlia, Csipkerózsika.* A Giselle, melynek címszerepe a táncosnőket próbára tevő, egyszersmind a sokoldalúságukat, a tehetségüket fölragógató nagyszerű feladat. A klasszikus művekben csakúgy, mint balettművészet megújítását célul tűző modern darabokban általában Zaklinszkij a művésznő partnere.

Tagadhatatlan, a régi mesterek színpadain a táncosnők az igazi főszereplők: a légiessen könnyed mozgásokat, s a virtuóz karaktertáncokat egyaránt a balerináknak álmodták. Érthető hát a kíváncsiság; a táncművésze-

G. Mezenceva

ti hagyományok leghűségesebb őrizőjének számít, egyben folytonos megújulási készségéről is híres színházban merre húz a szíve két vezető táncosnak? A klasszikus, vagy a modern baletteket kedvelik?

G. M.: Mindkettőt. Bár többnyire a klasszikus orosz balett tradícióira épülnek az új darabok is, érződik az alkotók törekvése, hogy új, modern mondanivalók érdekében alakítsák át a formanyelvet, a kifejező eszközök tárárt. Engem nagyon érdekelnek a legújabb kísérletek is, pontosabban igen izgalmasnak és érdekesnek találom a mi művésztünk megújulási folyamatát, vonzónak azokat a feladatokat, amelyekben korszerű, mai tartalmakat és érzelmeket közvetíthetnek.

K. Z.: Őszinte leszek, nem szeretem a régi baletteket.

K. Zaklinszkij

Alkotóik mostohán bánnak a férfítáncosokkal, ezekben a művekben nem találok elég feladatot magamnak. Maurice Bejart szerintem a világ egyik legnagyobb balettalkotója. Oleg Vinogradov, a balettigazgatónk persze kedveli a klasszikusokat, és nem sok hajlandóságot mutat, hogy magáévá tegye az én szempontjaimat.

Kis beszélgető társaságunkban fölcstann a nevetés, alighanem a fiatal Zaklinszkij a társulat egyik tréfásnője. Apró, fiatalosság... Mikor és hogyan kezdték a pályát?

G. M.: Tizenkét esztendője végeztem a leningrádi balettintézetben, rögtön a Kirov Színházhoz kerültem. Szép évek következtek, nagy szerepek, sikeres táncversenyek. A legemlékezetesebbek Moszkvában, illetve Japánban voltak, hiszen elnyertem a földjüket. Emlékszem, a japán versenyen találkoztam újra Pongor Ildikóval, akivel a balettintézetben együtt tanultam. Keveházi Gábor is Leningrádban tanult és persze Kosztya is.

— Csakhogy én három évvel később végeztem — szögezi le komolyan Zaklinszkij.

— Pedig te főgyökeres leningrádi vagy, nekem meg Kercsből kellett eljutnom az iskolába — riposztol Mezenceva, úgy tetszik, jókedvű évődéseik töltik ki a fellépések közötti időket.

— Mi a titka annak, hogy a Kirov Balett folyamatosan képes őrizni a világhírt, a művészi rangot? Hogy a szolisták és a balettkar egyaránt oly hosszú idő óta rendkívül magas szintű művészeti teljesítményekre képes?

G. M.: Véleményem szerint mindez részben a kiváló iskola eredménye, másrészt a színházi légkör, a szokásrendszer olyan, hogy biztosítani, őrizni lehet a folyamatoságot. Most ne mondjak, nálunk nem válnak ki a társulattól egyik napról a másikra a régi, a tapasztalt művészek, hanem segítenek a fiataloknak, igekeznek átadni tudásukat. Az én mesterm és máig példaképem Mojszejeva, akivel hosszú évekig dolgoztam együtt a színházban.

K. Z.: Tőlem ne kérdezze, ki a példaképem. Nincs. Úgy szeretnék táncolni, ahogy én tudok, pontosabban, ahogy csak én tudok.

S. E.

Táncverseny a Sportcsarnokban

Idén ötödik alkalommal rendezi meg a Volán 10. 7-től a két tánc kategóriában egyéni bajnokságra kezdte. Augusztus 14-én, vasárnap este 7 óra a gálaest kezdete. Ebben a verseny-táncosokon kívül dzsesszbalett, rock and roll, pantomim, néptánc, diszkótánc bemutató látható. Fellép M. Kecskés András pantomim-művész és a János házaspár (professzionista táncosok).

Mindhárom este a szegedi Melody Combo muzsikájára táncolnak az újszegedi Sportcsarnokban. Műsorvezető Antal Imre lesz.

Szombaton ugyancsak este rendezi meg a Volán 10. 7-től a két tánc kategóriában egyéni bajnokságra kezdte. Augusztus 14-én, vasárnap este 7 óra a gálaest kezdete. Ebben a verseny-táncosokon kívül dzsesszbalett, rock and roll, pantomim, néptánc, diszkótánc bemutató látható. Fellép M. Kecskés András pantomim-művész és a János házaspár (professzionista táncosok).

Mindhárom este a szegedi Melody Combo muzsikájára táncolnak az újszegedi Sportcsarnokban. Műsorvezető Antal Imre lesz.

A főbalettmester

Művészember, nehéz ember — mondják a laikusok. Némely „nehéz” interjúalannyal dolgavegzettén, az újságíró is. Magam azon az állásponton vagyok, az igazi művész nemcsak művészen, alkotásában igekezik kifejezni önmagát, hanem a legköznapibb, legprózább szituációkban is kész beszélni munkájáról, gondolatairól, elképzeléseiről. Vegyünk egy példát: a művész közel 200 kilométeres utazás után nagy csomaggal érkezik a szálloda halljába. A kérdésre, hogy lenne-e kedve beszélgetni egy óráskat, így felel, „öt perc műlát vagyok”. Oleg Vinogradov, a 200 esztendő leningrádi Kirov Színház főbalettmestere (magyar terminus szerint balettigazgatója) hosszú utazás után, nehéz poggyászával kezében a Royal Szálló előcsarnokába érkezvén, öt percet kért...

— Hallhatnánk egy rövid pályaképet?

— Nehéz összefoglalni. No lássuk csak! Tanulmányok a Leningrádi Balett Intézetben, első karnagy Novosibirszkben. Néhány év a moszkvai Bolsojban. Következik ismét Leningrád, Kezdetben koreográfus, majd öt évig a Kis Operas Balett igazgatója, hét éve a Kirov balettigazgatója vagyok.

— Jubileumi a Kirov idei évada. Kétszáz esztendő megérdemli az ünnepést.

— Idén, tizenhárom teljes estét betöltő balettet koreografáltam, klasszikus, modern egyaránt. Moszkvában bemutattuk a *Revizort*, amellyel tavaly Párizsban szerepeltünk. Tulajdonképp az ünnepelés önkínál a Dóm-színpadon ér véget. Már dolgozom a *Hamupipőké*n, ezt karácsonykor Budapesten mutatjuk be. A kitüntetések? Lenin-rendet kapott a színházunk, a társulattól 270 tag különféle magas elismerésben részesült.

— A Giselle-t, gondolom, megszámlálhatatlanul sok színpadon játszották.

— Minden szerénytelenség nélkül mondhatom, ma, a világ balettgyűjtéseinek a Kirov Giselle-je az etalon. Mindenütt a Mariusz Petipa-féle változatot juttatják. Értelmetlen lenne felsorolni, hol adtuk már elő, egyszerűbb, ha úgy fogalmazok: Ausztráliától Afrikáig.

— Az orosz balettét úgy emlegetik, mint a klasszikus balett iskoláját, azzal együtt, hogy moderneket is szerepeltetnek repertoárjukban.

— Ön a kettő közül melyiket szereti jobban?

— Kétségtelen, akadnak darabok, mint a Bajadér, a Rajmonda, amelyeket egyedül mi játszunk. Színpadunkon született a Diótörő, a Hattyúk tava, a Csipkerózsika is. Magam is és gondolom mindannyian, a jó balettet szeretjük, mindegy melyik irányzathoz tartozik. Az orosz iskola kifejezéséről meg úgy vélekedem, a 200 esztendőbe belefér az iskola-teremtés is.

— Látt-e már a szabadteri színpadot? Úgy tudom, a közhírt jött jött.

— Valóban nem kedvelem a szabadteri színházakat. Még szerencsénk sincs velük! A Pestre tervezett előadásoknak is felét elverte az eső. Mindent összevetve, nagy várakozással tekintek a szegedi fellépések elé. Külön díszleteket készítettünk. Hadd mondjam meg, mi a nagy díszletek színháza vagyunk.

— Nagyon változatos szereposztást terveztek.

— Arra törekedtünk, minél több táncosunk bemutatkozhat Magyarországon. Primabalerinánk közül az itt fellépők: Irina Kolkopkova és Galina Mezenceva. Irina az akadémikus tánc képviselője, míg Galina az új esztétikai áramlatoké, de elsősorban mindketten a leningrádi iskola képviselői. Reméljük, megszereztük őket és társulatunkat a közönség. Csak az eső ne essen!

Oleg Vinogradov Állami, Lenin- és Komszomol-díjas, a Szovjetunió Népművésze, a Párizsi Táncakadémia, valamint a népek közötti barátság kitüntetője. E hét végén a szegedi közönségnek mutatkozik be.

M. E.

Balettműhely Leningrádban

Dosztojevszkij lelkei

2. A félkegyelmű című balettben nagy jelentősége van a díszletek és jelmezek művészi megformálásának, annak el lenére, hogy mindkettő igen egyszerű és szeiény: a díszletek ugyanis az előadás egész ideje alatt a hősök életét élő Pétervárt ábrázolják. Ez a Pétervár a szürke, komor főváros, amely hol nyomasztó, ellenes hatással van az emberre, hoi teljességgel uralkodik rajta, hol pedig aerus arcát villantja fel. A komor Pétervár fény- és árnyjátékai minduntalan Dosztojevszkij regényeinek fő színterét idézik. Az előadás Pétervára ugyanakkor az a tükör, amelyben a hősök is tükröződnek, miközben a hősökben tükröződik a város. Ezt a gondolatot a díszletek fény-árnyék játékaival finoman érzékelteti a díszlettervező. A jelmezek is ezt a célt szolgálják: a táncosok mintha a díszletekkel ábrázolt Pétervár részeként, abból léptek volna elő. A hősök elválaszthatatlanok Dosztojevszkij regényeinek főszereplőitől, Pétervártól. Ez a művészi kép a balett egyik főszereplője: a maga sajátos, zaklatott, rendkívüli életű élő város.

Nosztálszja Filippovna szerepét az OSZSZK népművésze, Alla Oszipenko táncolja, aki csodálatos táncosnő és színésznő, s akinek sikerül hitelesen megformálnia Dosztojevszkij hősnőjének zaklatott, belső ellentmondásokkal teli alakját. Rogozsin szerepét John Markovszkij, Miskin herceget már a Félbeszakadt daltam és a Bumeráng előadásokból jól ismert balettművész, V. Mihajlovskij táncolja. Miskin hercege a balettmester elgondolása alapján azt a gondolatot jeleníti meg, hogy a jóhoz, igazsághoz, mint emberi lényeghez vezető út, olykor a rosszon keresztül vezet. A herceg mindenkinen jót akar, célja a tiszta élet, mégis mindenkinek szenvedést okoz. Nem ő a vétkes ebben: a földön ilyen az élet. A balett végén Miskin herceget és a főalakokat táncoló művészek fehér trikóban jelennek meg a színpadon, szimbolizálva a lelkek megtisztulását. A színpadi jelenet az immáron megtisztult és Miskin herceg tisztaságához, emberi nagyságához

felemelkedett, korábbi elutasító magabazárkózottságtól megszabadult és szabad dialógusban feltárlakozó lelkek polifón világát ábrázolja. Aglaja, Nasztaszia Filippovna, Rogozsin és Miskin herceg „lelei” a jót, az igazságot keresik, de emberként a rosszon keresztül közelednek felé. A balett legvégén egy mezítláb, fehér inges kisgyerek jelenik meg a színpadon, égő gvertárával a kezében, mintegy szimbolikusán utalva arra, hogy nem veszett el végleg a remény, hogy valamikor sikerül megtalálni a vágott jóhoz, gyermeki tisztasághoz és ártatlansághoz a jón keresztül vezető utat.

Az Autográf ciklus másik darabja az Albinoni Adagiojára írt Kísérlet. Az elnevezés az alkotói, művészi útkeresésre utal: egy kis történetet jelenít meg a nagybetűvel írt Művészi Sorsról. A darab az alkotás, az alkotói folyamat lényegének művészi ábrázolása. A főszerepet ebben a darabban is az a Mihajlovskij táncolja, aki Miskin herceget is alakítja. Az alkotót megismerő művész durva darabban jelenik meg a színpadon. Ezzel mintegy arra utal a szerző, hogy a művész az életben aszkéta, fanatikus, alkotó remete. De az ihletett művész ledobja magáról a darócot: lemeztelenített teste könnyen sebezhetővé válik, ugyanakkor lelke az egész világ élő befogadására tárulkozik fel. A művész, azon túl, hogy mintegy lemond az élet hétköznapi örömeiről és foglalatosságairól, önmagát maradtalanul a világnak, az emberiségnek szenteli.

Az Autográfok-ciklus másik, rendkívül érdekes darabjának főszerepét szintén Alla Oszipenko táncolja. Legendás híró táncosnő, aki képes plasztikus, finoman árnyalt gondolatok megjelenítésére. Rendkívüli tudása és tehetsége nem csupán a szerzői utasítások mesteri végrehajtására képes, de valahányszor színpadra lép, nagy művészi átéléssel és a rendezővel való együttalkotásban képes szerepét megújítani, az előadás egészét gazdagítani.

Tatjana Boborikina